

NPO DETAILANALYSE

2025-10-30_VPWON_1360610

Uitzending: NPO-Sending | 2025-10-30 | Geanalyseerd op: 2026-05-22 18:34

Version 3.0-detail | Universal 3.0-detail | Konverter 3.4 (2026-05-20) | Maatstaf: Mediawet 2008 Art. 2.1

TOTAALSCORE

5.7/10

Aanzienlijke onevenwichtigheid

0 = evenwichtig, 10 = sterk eenzijdig/manipulatief

POLITIEK SPECTRUM

Classificatie op basis van Chapel Hill Expert Survey (CHES) 2024

De Chapel Hill Expert Survey (CHES 2024) is een academische enquête onder 609 politicologen in 31 landen. Elke partij wordt beoordeeld op een schaal van 0 (extreem-links) tot 10 (extreem-rechts).

Partij	SP	GL-PvdA	PvdD	D66	CDA	NSC	CU	VVD	BBB	SGP	PVV	FvD
CHES	1.10	2.40	2.50	4.80	5.50	5.80	6.00	7.00	7.50	7.80	9.20	9.50
Spectrum	Links	Links	Links	Links	Midden	Midden	Rechts	Rechts	Rechts	Rechts	Rechts	Rechts

De totale tendens wordt weergegeven op een 0–10-schaal (0 = sterk links-bevoordelend, 5 = evenwichtig, 10 = sterk rechts-bevoordelend). De berekening is gebaseerd op het verschil in gemiddelde bevoordeling van linkse vs. rechtse partijen (groepering volgens CHES 2024).

TENDENS (L – R)

4.2 / 10

Evenwichtig

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

← Links

Rechts →

Bron: Chapel Hill Expert Survey 2024 — chesdata.eu | [Jolly et al., Electoral Studies, 2022](https://doi.org/10.1017/XES.2022.1) | Drempelwaarden: [Pew Research Center](https://www.pewresearch.org/)

Dit gedeelte biedt politieke context en telt niet mee voor de totaalscore.

POLITIEK LANDSCHAP

Het kabinet-Schoof (aangetreden juli 2024) is een extraparlamenteair kabinet bestaande uit PVV, VVD, NSC en BBB, met Mark Rutte-opvolger Dick Schoof als partijloze premier. De PVV van Geert Wilders is met 37 zetels de grootste regeringspartij. De oppositie wordt aangevoerd door GL-PvdA (25 zetels), gevolgd door D66 (9 zetels), NSC (20 zetels, maar regeringspartij), CDA, SP, PvdD, CU, SGP, FvD, DENK en Volt.

Belangrijk: De uitzending betreft een verkiezingsuitsending die plaatsvindt ná een nieuwe verkiezing (2025), waarbij D66 de grootste partij dreigt te worden. Dit is dus een andere politieke constellatie dan het kabinet-Schoof uit 2024. De analyse beoordeelt de uitzending in de context van deze nieuwe verkiezingsuitslag.

Partij	CHES L-R	Zetels (2023)	Regering/Oppositie	Kernpositie
SP	1,1	5	Oppositie	Weit links, sociale rechtvaardigheid
GL-PvdA	2,4	25	Oppositie	Links, klimaat + sociaal
PvdD	2,5	3	Oppositie	Links, dierenrechten
D66	4,8	9	Oppositie	Midden, liberaal-progressief
CDA	5,5	5	Oppositie	Midden-rechts, christendemocratisch
NSC	5,8	20	Regering	Midden-rechts, bestaanszekerheid
CU	6,0	3	Oppositie	Midden-rechts, christelijk
VVD	7,0	24	Regering	Rechts, liberaal
BBB	7,5	7	Regering	Rechts, agrarisch-populistisch
SGP	7,8	3	Oppositie	Ver rechts, reformatorisch
PVV	9,2	37	Regering	Ver rechts, Wilders
FvD	9,5	3	Oppositie	Extreem rechts, Baudet
JA21	~8,5	n.v.t. 2023	n.v.t.	Rechts, migratie-kritisch

De belangrijkste politieke breuklijn in Nederland is die tussen een groot rechts-populistisch blok (PVV, JA21, FvD) en een progressief-liberaal centrum (D66, GL-PvdA). Een tweede breuklijn betreft de vraag of een stabiel kabinet mogelijk is zonder de PVV of juist alleen mét de PVV. De derde breuklijn is de migratiepolitiek, waarbij partijen van links tot rechts fundamenteel van mening verschillen over aantallen, procedures en integratie. Ten slotte speelt de vraag of de sociaaldemocratie (PvdA-component van GL-PvdA) haar traditionele achterban nog kan bereiken een steeds grotere rol.

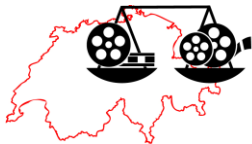
De Nederlandse publieke omroep (NPO) opereert onder de Mediawet 2008, waarvan artikel 2.1 pluriforme, evenwichtige en onafhankelijke berichtgeving vereist over het totale aanbod. De NPO is opgebouwd uit omroepverenigingen (o.a. BNNVARA, AVRO-TROS, KRO-NCRV) met eigen redactionele verantwoordelijkheid. Nieuwsuur is een gezamenlijke productie van NOS en NTR en geldt als een van de meest gezaghebbende nieuwsprogramma's van de publieke omroep; Wilders' PVV heeft de NPO herhaaldelijk als "linkse omroep" gekritiseerd.

HOOFDSTUK 1 — PARTIJPOLITIEKE BIAS

Beoordeling per partij

Partij	Score (-5..+5)	Uitzendingweergave vs. Partijprogramma
D66	+2	00:21–18:05: D66 wordt uitgebreid en overwegend positief behandeld; historische overwinning, uitgebreide partijgeschiedenis, lofprijzingen van gasten. Partijpositie op migratie (pragmatisch, Europees) wordt aangestipt (32:09–32:53) maar niet kritisch bevraagd. Klimaatpositie (ambitieuw) niet getoetst. Weergave is grotendeels correct maar selectief positief geframed — score licht positief afwijkend van neutrale weergave.
PVV	-2	01:02–01:09, 36:10–37:03: PVV wordt primair geframed als verliezer ("12 zetels afgaan") en als obstakel voor formatie. Kernposities (migratiestop, koopkracht, zorg) worden niet inhoudelijk behandeld. Wilders krijgt geen spreektijd aan tafel. De suggestie dat PVV-formatie "gedoemd is te mislukken" (51:26) is een redactioneel oordeel zonder onderbouwing. Partijprogramma-inhoud vrijwel afwezig.
GL-PvdA	0	06:25–07:43, 26:42–35:48: GL-PvdA wordt behandeld als verliezer; Timmermans' vertrek uitgebreid besproken. Van Boxtel (D66-gast) analyseert de partij. Kernposities (humaan asielbeleid, vermogensbelasting) komen niet aan bod. Weergave is feitelijk maar eenzijdig gericht op electorale neergang, niet op inhoud. Score neutraal omdat er geen actieve verdraaiing is, maar inhoud ontbreekt.
VVD	-1	07:07–08:22, 21:17–22:13: VVD wordt beschreven als partij waarvan de "gematigde kiezers zijn weggegaan en radicalere stemmers bijgekomen" (22:06–22:11). Dit is een interpretatie van Rooduijn die niet wordt gecontrasteerd. VVD-kernposities (ondernemerschap, vrije markt, streng maar rechtvaardig migratiebeleid) komen niet inhoudelijk aan bod. Lichte negatieve framing.
CDA	+1	28:02–29:40: CDA wordt positief behandeld via Mirjam Sterk; Bontenbal wordt geprezen. Christendemocratische kernposities (stabiel bestuur, Gaza-standpunt, vuurwerkverbod) worden aangestipt. Weergave is overwegend correct en sympathiek, maar beperkt in diepgang.
NSC	0	Nauwelijks aanwezig in de uitzending. Eén vermelding van Boomsma die naar JA21 is overgestapt (30:46). Geen inhoudelijke behandeling van NSC-programmaposities. Score neutraal wegens afwezigheid.
JA21	-1	29:46–43:01: JA21 wordt behandeld via Ronald Buyt. Partijpositie op migratie ("realistisch, uitvoerbaar") wordt aangestipt maar ook gecontrasteerd met de suggestie dat samenwerking met D66 moeilijk is vanwege fundamentele verschillen (10:38–10:45: "nuttige idioten van Hamas"). Lichte negatieve framing door associatie met Nanninga-uitspraak.
FvD	-1	23:01: FvD wordt enkel genoemd als bestemming voor ontevreden PVV-kiezers die "het minder belangrijk vinden dat er een stabiele regering is." Geen inhoudelijke behandeling van partijposities. Impliciete negatieve framing.
SP	0	Niet aanwezig in de uitzending. Score neutraal wegens afwezigheid.
BBB	0	Niet aanwezig in de uitzending. Score neutraal wegens afwezigheid.

Samenvatting Partijbias

- Nauwkeurigste weergave: CDA (Score +1) — Bontenbal en christendemocratische posities worden redelijk correct en sympathiek weergegeven via Mirjam Sterk.
- Sterkste vertekening: PVV (Score -2) — De partij wordt primair als verliezer en obstakel geframed, krijgt geen spreektijd aan tafel, en haar programma-inhoud wordt volledig genegeerd.
- Gemiddelde afwijking van 0: 0,9
- Conclusie: De uitzending vertoont een duidelijke asymmetrie ten gunste van D66 en ten nadele van PVV. D66 krijgt uitgebreide, overwegend positieve aandacht inclusief een historisch portret, terwijl de PVV uitsluitend als electorale verliezer en formatieobstakel wordt behandeld. Inhoudelijke partijposities van rechts-populistische partijen worden niet serieus bevraagd of gepresenteerd.

Links-Rechts-Algemene Tendens

TENDENTIESCORE: +1,8

INDELING: Links-begunstigend

Motivering: De uitzending begunstigt het progressief-liberale centrum (D66) structureel door uitgebreide positieve aandacht, een historisch portret en lofprijzingen van gasten. Rechts-populistische partijen (PVV, FvD) worden primair als electorale verliezers of formatieobstakels geframed zonder inhoudelijke behandeling van hun programmaposities. De enige niet-D66-gast van rechts (Buyt/JA21) wordt geconfronteerd met de Nanninga-uitspraak over "nuttige idioten van Hamas," terwijl D66-gasten niet worden geconfronteerd met vergelijkbare controversiële uitspraken uit hun eigen kring.

HOOFDSTUK 2 — UITZENDINGSINFORMATIE EN THEMATISCH KADER

Uitzendingsgegevens

- Titel: Nieuwsuur — Speciale Verkiezingsuitzending "De Day After"
- Datum: 30.10.2025
- Lengte (geschat uit transcript):
- Presentator/Reporter: Niet bij naam genoemd in transcript; Iris (nieuwsupdate); Arjan Noorlander en Nynke de Zoeten als politieke duiders
- Geïnterviewde personen:

Persoon	Functie	Partij/Affiliatie	Politiek Spectrum
Arjan Noorlander	Politiek duider Nieuwsuur	NOS/NTR (redactioneel)	Neutraal (redactioneel)
Nynke de Zoeten	Politiek duider Nieuwsuur	NOS/NTR (redactioneel)	Neutraal (redactioneel)
Matthijs Rooduijn	Politicoloog UvA	Academisch	Neutraal (academisch)
Roger van Boxtel	Oud-minister, D66	D66	Midden, progressief-liberaal
Mirjam Sterk	Gedeputeerde, CDA	CDA	Midden-rechts
Ronald Buyt	Mede-oprichter JA21, wethouder Rotterdam	JA21 / Leefbaar Rotterdam	Rechts
Rahma el Mouden	Ondernemer, oprichter MAS	Geen partij (D66-stemmer)	Progressief
Rob Jetten	Partijleider D66	D66	Midden, progressief-liberaal
Frans Timmermans	Oud-partijleider GL-PvdA	GL-PvdA	Links
Geert Wilders	Partijleider PVV	PVV	Ver rechts
Dilan Yeşilgöz	Partijleider VVD	VVD	Rechts
Jesse Klaver	Fractievoorzitter GL-PvdA	GL-PvdA	Links

Hoofdt thema

De uitzending analyseert de uitslag van de Nederlandse Tweede Kamerverkiezingen 2025, met nadruk op de historische overwinning van D66 en de gevolgen voor de kabinetsformatie.

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

HOOFDSTUK 3 — 15 CRITERIA: DETAILANALYSE

Hardfacts — 9 technieken die telbaar en wetenschappelijk verifieerbaar zijn

1. EXPERTENKEUZE

6/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Wie komt als expert aan het woord?

Expert 1: Matthijs Rooduijn — Politicoloog, Universiteit van Amsterdam

Tijdstempel: 18:05–23:26

Uitspraak: "D66 is er in geslaagd om als een soort spons kiezers zich op te nemen... In 2023 was 69 procent van D66 hoog opgeleid. In 2025 is het 59 procent."

Inkadering: Rooduijn is een erkend politicoloog gespecialiseerd in populisme en kiezersgedrag. Zijn uitspraken zijn gebaseerd op kiezersonderzoek.

Ontbrekende tegenstem: Een politicoloog gespecialiseerd in rechts-populisme (bijv. Cas Mudde-perspectief) of een onderzoeker die de PVV-kiezersbeweging vanuit een ander theoretisch kader analyseert.

Brondieptecheck:

(a) FINANCIERING: Universiteit van Amsterdam — publiek gefinancierd via OCW. Geen directe commerciële belangen. Wel: academische carrière-incentives (publicaties, zichtbaarheid).

(b) MANDAAT: Kiezersonderzoek is compatibel met neutrale analyse van electorale verschuivingen. Geen structureel mandaatconflict.

D1 Belangenconflict: +1 — Publiek gefinancierd, geen directe partijbinding; wel academische reputatiebelangen.

D2 Persoonlijk risico: +1 — Academische positie staat niet op het spel bij deze uitspraken.

D3 Vakbekwaamheid: +2 — Kiezersonderzoek is zijn kernspecialisme; uitspraken vallen binnen zijn vakgebied.

D4 Meningsconsistentie: +1 — Rooduijn heeft consistent over populisme en kiezersgedrag gepubliceerd.

D5 Emotionalisering vs. data: +2 — Uitspraken zijn datagedreven (percentages, kiezersstromen).

D6 Bronniveau: +1 — Verwijst naar eigen onderzoek (secundair t.o.v. ruwe data, maar methodologisch verantwoord).

• TOTAAL: +8 → BRONLICHT: GROEN

(c) VAKBEKWAAMHEID: 06–22:11) is een interpretatie die niet wordt gecontrasteerd met een alternatieve lezing.

Expert 2: Roger van Boxtel — Oud-minister D66

Tijdstempel: 26:18–45:15

Uitspraak: "Rob heeft een onwaarschijnlijk goede campagne gevoerd... hij heeft ook de moed om met een PVV kiezer in gesprek te gaan op tv."

Inkadering: Van Boxtel is een D66-politicus, geen onafhankelijk expert. Hij wordt gepresenteerd als "oud-minister" maar zijn D66-affiliatie is structureel bepalend voor zijn perspectief.

Ontbrekende tegenstem: Een oud-minister van een andere partij (bijv. VVD of CDA) die een kritischer beeld van D66's kansen zou kunnen schetsen.

Brondieptecheck:

(a) FINANCIERING: Geen directe financiering; oud-politicus. Wel: D66-loyaliteit als structurele factor.

(b) MANDAAT: Als D66-oud-minister is zijn mandaat niet compatibel met neutrale analyse van D66's prestaties.

D1 Belangenconflict: -2 — Sterke partijbinding; structureel belang bij positieve D66-framing.

Voorzitter: Schläpfer, David - **Contact:** kontakt@SVFAB.ch - **Adres:** SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

D2 Persoonlijk risico: 0 — Geen carrièrerisico; gepensioneerd politicus.

D3 Vakbekwaamheid: +1 — Politieke ervaring relevant, maar geen academische expertise.

D4 Meningsconsistentie: +1 — Consistent D66-standpunten.

D5 Emotionalisering vs. data: -1 — Overwegend appellatief ("onwaarschijnlijk goede campagne").

D6 Bronniveau: -1 — Persoonlijke mening, geen primaire databron.

- TOTAAL: -2 → BRONLICHT: GEEL

(c) **VAKBEKWAAMHEID: 18**). Dit is misleidend: hij is een partijgast, geen onafhankelijk expert.

Ontbrekende expertengroepen:

- Staatsrechtelijk expert over formatierecht en -procedures.
- Politicoloog gespecialiseerd in rechts-populisme voor analyse van PVV-verlies.
- Onafhankelijk formatiedeskundige (bijv. oud-informateur).

Samenvatting: Rooduijn is een geloofwaardige academische bron (GROEN), maar Van Boxtel is een partijgast die als quasi-expert wordt gepresenteerd (GEEL). De afwezigheid van onafhankelijke experts voor formatieanalyse en rechts-populisme is een structureel tekort.

Bronnenampel voor de deelnemers:

Bron	D1	D2	D3	D4	D5	D6	Total	Signaal
Matthijs Rooduijn — Politicoloog, Universiteit van Amsterdam	+1	+1	+2	+1	+2	+1	+8	GROEN
Roger van Boxtel — Oud- minister D66	-2	0	+1	+1	-1	-1	-2	GEEL

2. BRONKEUZE

5/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Beweringen zonder primaire bron = strafpunten (geruchtcontrole)

Definitie: Welke bronnen worden geciteerd? Zijn ze divers en onafhankelijk?

Bron 1: Kiezersonderzoek Matthijs Rooduijn (UvA)

Tijdstempel: 18:05–23:26 — Uitspraak: "In 2023 was 69 procent van D66 hoog opgeleid. In 2025 is het 59 procent."

(a) Financiering en dragerschap: Publiek gefinancierd via UvA/OCW. Geen commercieel belang.

(b) Structureel belangenconflict: Geen direct conflict; academische reputatiebelangen zijn beperkt.

(c) Ontbreekt een bron die een tegenperspectief biedt? Ja: een onderzoeker die de PVV-kiezersbeweging vanuit een ander kader analyseert (bijv. economische onvrede i.p.v. culturele angst) ontbreekt.

Bron 2: Rahma el Mouden — Ondernemer, D66-stemmer

Tijdstempel: 23:43–26:07 — Uitspraak: "dat wij het gevoel hebben dat wij als tweederangsburgers worden behandeld. En dat heeft hij veroorzaakt."

(a) Financiering en dragerschap: Privé-ondernemer; geen institutionele financiering.

(b) Structureel belangenconflict: El Mouden is een D66-stemmer met een persoonlijk belang bij een anti-PVV-framing. Zij wordt gepresenteerd als representatief voor "Nederlanders met een migratieachtergrond" (23:26), wat een generaliserende claim is.

(c) Ontbreekt een tegenbron? Ja: een ondernemer met migratieachtergrond die op PVV of JA21 heeft gestemd ontbreekt volledig, waardoor een eenzijdig beeld ontstaat.

Geruchttoetsing (strafpunten):

Gerucht 1:

Tijdstempel: 51:41–51:44

Bewering: "Dat wordt overigens heel duidelijk Jesse Klaver. Daar is eigenlijk geen twijfel over."

Woordmarker: "heel duidelijk," "geen twijfel" — presenteert een onbevestigde politieke verwachting als vaststaand feit.

Primaire bron aanwezig: Nee — geen officiële aankondiging van GL-PvdA geciteerd. +1 strafpunt.

Gerucht 2:

Tijdstempel: 26:24–26:30

Bewering: "Dat zijn 100.000 [buitenlandse stemmen]. Dat zijn vooral diplomaten die geneigd zijn om D66 te stemmen."

Woordmarker: "geneigd zijn" — een veronderstelling zonder bronvermelding.

Primaire bron aanwezig: Nee — geen onderzoek of data geciteerd. +1 strafpunt.

Samenvatting: De bronkeuze is structureel eenzijdig: academische bron (Rooduijn) is solide, maar de enige "burger"-bron (El Mouden) is een D66-stemmer wier uitspraken over de PVV niet worden gecontrasteerd. Twee geruchten zonder primaire bron verhogen de score.

3. TIJDSVERDELING							7/10		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Definitie: Verdeling van spreekijd tussen verschillende posities.

Geschatte spreekijd:

- D66 (Van Boxtel + Jetten-fragmenten + historisch portret): ca. 18 min. (35%)
- Duiders (Noorlander + De Zoeten): ca. 10 min. (19%)
- Rooduijn (academisch): ca. 5 min. (10%)
- CDA (Sterk): ca. 6 min. (12%)
- JA21 (Buyt): ca. 4 min. (8%)
- GL-PvdA (Van Boxtel over GL-PvdA + Timmermans-fragment): ca. 4 min. (8%)
- El Mouden (burger): ca. 3 min. (6%)
- PVV (Wilders-fragment): ca. 0,5 min. (1%)
- Nieuwsupdate (Prins Andrew, Gaza, Venray): ca. 5 min. (10%)

Samenvatting: D66 domineert de uitzending met circa 35% van de totale spreekijd, inclusief een uitgebreid historisch portret van. De PVV — als (voormalig) grootste partij — krijgt minder dan 1% directe spreekijd. Deze asymmetrie is niet gerechtvaardigd door de nieuwswaarde alleen en vormt een structurele schending van het evenwichtigheidsbeginsel.

4. WEGLATEN (Selectieve Omissie)

7/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Wat wordt niet getoond, hoewel relevant?

Omissie 1:

Context: PVV-programma-inhoud en PVV-kiezersperspectief.

Relevant bij: Gehele uitzending — met name 01:02–01:09 (PVV als verliezer) en 51:11–51:28 (formatie-analyse).

Effect: De kijker krijgt geen enkel inhoudelijk beeld van wat PVV-kiezers beweegt of wat de PVV inhoudelijk voorstaat. De partij wordt uitsluitend als electorale verliezer en formatieobstakel geframed.

Omissie 2:

Context: Kritische analyse van D66-programma op migratie en klimaat.

Relevant bij: 32:09–32:53 — Citaat: "hij heeft een apart project gelanceerd in de aanloop van de verkiezingen."

Effect: D66's migratiestandpunt wordt door Van Boxtel (D66-gast) positief geframed zonder kritische doorvraging. De spanning tussen D66's traditionele pro-migratiepositie en de nieuwe "strenger" retoriek wordt niet onderzocht.

Omissie 3:

Context: Economische en budgettaire gevolgen van de coalitievorming.

Relevant bij: 08:47–13:22 (coalitieanalyse).

Effect: De coalitieanalyse is volledig politiek-strategisch van aard; economische haalbaarheid van de verschillende scenario's wordt niet besproken, waardoor de kijker een onvolledig beeld krijgt van de werkelijke uitdagingen.

Samenvatting: De selectieve omissie van PVV-inhoud en kritische D66-analyse, gecombineerd met het ontbreken van economische duiding, creëert een structureel vertekend beeld van de politieke werkelijkheid.

Ontbrekende stemmen

- PVV-kiezer of PVV-vertegenwoordiger: Had de motivaties en verwachtingen van de grootste rechts-populistische kiezersgroep kunnen toelichten.
- Formatiedeskundige/staatsrechtelijk expert: Had de procedurele mogelijkheden en beperkingen van de formatie objectief kunnen analyseren.
- Econoom of begrotingsdeskundige: Had de financieel-economische gevolgen van de verschillende coalitiescenario's kunnen duiden.
- GL-PvdA-vertegenwoordiger (huidig): Had het perspectief van de verliezende partij direct kunnen verwoorden in plaats van via een D66-gast.
- VVD-vertegenwoordiger: Had de koerswijziging van de VVD en de gevolgen voor de formatie kunnen toelichten.
- Migrant of statushouder met andere politieke voorkeur: Had een breder beeld gegeven van de diversiteit binnen de groep mensen met een migratieachtergrond.
- Europees beleidsdeskundige: Had de internationale context van de Nederlandse verkiezingsuitslag kunnen duiden.
- Lokale bestuurder van een niet-stedelijke gemeente: Had het perspectief van het platteland en kleinere gemeenten kunnen inbrengen, dat nu volledig ontbreekt.

5. CIJFERMANIPULATIE

3/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Volledige cijfers omvatten: absoluut getal, aandeel (%) en trend

Definitie: Selectief of misleidend gebruik van statistieken.

Bevinding 1:

Tijdstempel: 29:35 — Citaat: "In 2023 was 69 procent van D66 hoog opgeleid. In 2025 is het 59 procent."

Dimensies: (b) aandeel getoond — (a) absolute aantallen ontbreken — (c) trend getoond (daling van 10 procentpunt).

Ontbrekende context

Wat is het percentage hoogopgeleiden in de totale bevolking? Zonder dit referentiepunt is de daling moeilijk te interpreteren. D66 blijft met 59% ver boven het nationale gemiddelde.

Effect

De daling wordt gepresenteerd als bewijs van verbreding, maar zonder referentiepunt is de claim onvolledig onderbouwd.

Bevinding 2:

Tijdstempel: 36:25–36:33 — Citaat: "Er zijn 50 zetels op rechts die een strenger en rechtvaardiger asielbeleid willen. Dat is twee keer zo groot als D66 is geworden."

Dimensies: (a) absolute aantallen getoond — (b) verhouding getoond — (c) trend ontbreekt.

Ontbrekende context

De definitie van "rechts" is niet gespecificeerd. Welke partijen worden meegerekend? JA21 + PVV + FvD? Of ook VVD en CDA? De claim is politiek geladen maar methodologisch onduidelijk.

Effect

De suggestie dat D66 tegenover een monolithisch rechts blok staat, is een politieke framing die als feitelijke analyse wordt gepresenteerd.

Samenvatting: Twee gevallen van onvolledige cijferpresentatie zijn vastgesteld; geen actieve manipulatie, maar ontbrekende referentiepunten creëren een misleidend beeld.

6. GUILT BY ASSOCIATION (Contactschuld)

5/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Diskreditering door associatie met negatieve groepen/ideeën.

Associatie 1:

Tijdstempel: 10:38–10:45

Citaat

"Nanninga had over mensen die demonstreren voor de zaak... dat doen ze nuttige idioten van Hamas."

Techniek: De uitspraak van Nanninga (JA21) wordt aangehaald als illustratie van het "heel ander wereldbeeld" van JA21, direct nadat de vraag is gesteld of D66 en JA21 kunnen samenwerken. De associatie JA21 → Hamas-sympathisanten wordt impliciet gelegd.

Effect

JA21 wordt geassocieerd met een extremistische uitspraak, waardoor de partij als ongeschikt coalitiegenoot wordt geframed — zonder dat vergelijkbare controversiële uitspraken van D66-politici worden aangehaald.

Associatie 2:

Tijdstempel: 22:24–23:04

Citaat

"We hebben een radicaal rechts blok dat bestaat uit drie partijen. De PVV en iets gematigder is JA21. Iets radicaler is Forum voor Democratie."

Techniek: PVV, JA21 en FvD worden samengebracht onder het label "radicaal rechts blok." JA21 wordt hiermee geassocieerd met FvD (extreemrechts), terwijl JA21 zichzelf als gematigd rechts positioneert.

Effect

De term "radicaal rechts" voor JA21 is een politiek geladen kwalificatie die als neutrale academische analyse wordt gepresenteerd.

Associatie 3:

Tijdstempel: 25:26–25:28

Citaat

"En dat heeft hij veroorzaakt." (El Mouden over Wilders)

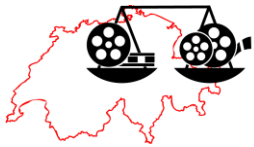
Techniek: Wilders wordt door El Mouden persoonlijk verantwoordelijk gesteld voor het gevoel van tweederangsburgerschap bij mensen met een migratieachtergrond. Deze claim wordt niet gecontrasteerd of bevestigd door de presentator.

Effect

Wilders wordt geassocieerd met discriminatie en maatschappelijke uitsluiting zonder hoor en wederhoor.

Broncheck voor "radicaal rechts"-framing (Rooduijn):

- Werkt Rooduijn met aantoonbare primaire bronnen? JA — kiezersonderzoek.
- Zijn zijn kernuitspraken falsifieerbaar? JA — electorale data zijn toetsbaar.
- Categorie: A — Systeemkritisch onderzoeker met methodiek. Maar: de term "radicaal rechts" voor JA21 is een academisch omstreden classificatie die als vaststaand wordt gepresenteerd.

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Samenvatting: Drie gevallen van associatieve framing zijn vastgesteld: JA21 wordt geassocieerd met Hamas-sympathie, PVV wordt geassocieerd met maatschappelijke uitsluiting, en het "radicaal rechts"-label wordt zonder nuancering op JA21 toegepast.

7. TIMING

6/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Strategische plaatsing van informatie (begin/midden/einde).

Bevinding 1:

Positie: 00:21–00:40 (opening)

Inhoud: "Met een historische overwinning van D66. [...] Maar tegelijkertijd is er een minstens zo groot rechts radicaal blok."

Timing-effect

De opening stelt D66's overwinning als het primaire nieuws, gevolgd door een waarschuwend tegenstelling ("maar"). Dit frame — D66 als winnaar, rechts als bedreiging — wordt in de eerste 40 seconden gevestigd en kleurt de rest van de uitzending.

Bevinding 2:

Positie: 23:31–26:07 (midden)

Inhoud: Interview met Rahma el Mouden over haar angst voor een PVV-overwinning en haar gevoel van tweederangsburgerschap.

Timing-effect

Het interview wordt geplaatst direct na de academische analyse van kiezersstromen, waardoor het emotionele getuigenis van een D66-stemmer de abstracte data "belichaamt" en versterkt. De plaatsing vóór de tafelgesprekken geeft het interview een agenda-settende functie.

Bevinding 3:

Positie: 51:11–51:28 (einde)

Inhoud: "Als de PVV de grootste wordt... krijgen ze de eerste kans om te formeren. [...] Maar dat is gedoemd om te mislukken."

Timing-effect

De conclusie dat een PVV-formatie "gedoemd is te mislukken" wordt als slotanalyse gepresenteerd, zonder tegenargument. Dit is het laatste beeld dat de kijker meekrijgt over de PVV.

Samenvatting: De opening vestigt het D66-als-winnaar/rechts-als-bedreiging-frame, het midden versterkt dit met een emotioneel getuigenis, en het einde sluit af met een negatief oordeel over de PVV — een consistente narratieve structuur die de kijker in één richting stuurt.

8. SELECTIEVE VERONTWAARDIGING

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Verontwaardiging = bias. Selectieve verontwaardiging versterkt de bevinding. Score = verontwaardigingsgraad (0–5) + selectiviteit (0–5)

Definitie: Verontwaardiging bij bepaalde posities, maar niet bij vergelijkbare andere.

Methodisch beginsel: Vóór elke beoordeling wordt het uitlokkende gebeurtenis gedocumenteerd. Een reactie kan alleen als selectief worden beoordeeld als vergelijkbare uitlokkende gebeurtenissen bij andere posities geen analoge reactie opleverden.

Bevinding 1:

Tijdstempel: 10:38–10:45

Uitlokkende gebeurtenis: Nanninga (JA21) noemde pro-Palestijnse demonstranten "nuttige idioten van Hamas."

Reactie: "Het is een heel ander wereldbeeld." (duider, impliciet afkeurend)

Vergelijking

Geen vergelijkbare uitspraak van een D66- of GL-PvdA-politicus wordt aangehaald en kritisch becommentarieerd in de uitzending.

Asymmetrie: Aantoonbaar — de Nanninga-uitspraak wordt gebruikt als argument tégen samenwerking met JA21, terwijl controversiële uitspraken van progressieve politici niet worden aangehaald.

Verontwaardigingsgraad: 2/5

Selectiviteit: 3/5

Bevinding 2:

Tijdstempel: 43:10–43:21

Uitlokkende gebeurtenis: Van Boxtel noemt GL-PvdA "extreemlinkse" (geciteerd als VVD-standpunt) en voegt toe: "wat ik flauwekul vind."

Reactie: De presentator laat de kwalificatie "flauwekul" onbecomentarieerd passeren.

Vergelijking

De term "radicaal rechts" voor PVV/JA21 (22:24) wordt niet als "flauwekul" gekwalificeerd door enige gast of duider.

Asymmetrie: Aantoonbaar — het afwijzen van een rechts label voor GL-PvdA wordt geaccepteerd, terwijl het "radicaal rechts"-label voor PVV/JA21 niet wordt betwist.

Verontwaardigingsgraad: 1/5

Selectiviteit: 3/5

Samenvatting: Twee gevallen van selectieve verontwaardiging zijn vastgesteld: de Nanninga-uitspraak wordt als argument tegen JA21 gebruikt zonder vergelijkbare behandeling van progressieve controverses, en het afwijzen van het "extreemlinkse" label voor GL-PvdA wordt geaccepteerd terwijl het "radicaal rechts"-label voor PVV/JA21 niet wordt betwist.

9. VOLLEDIGHEID (Selectieve Omissie — Totaalbeeld)

7/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Hoe volledig beeldt de uitzending het thema af?

Bevinding 1:

Tijdstempel: Gehele uitzending

Ontbrekend perspectief/feit: Inhoudelijke behandeling van PVV-programmaposities.

Relevantie: De PVV is (of was) de grootste partij van Nederland; haar programma-inhoud is direct relevant voor de formatieanalyse.

Effect

De kijker krijgt geen enkel inhoudelijk beeld van wat de PVV voorstaat, waardoor de partij uitsluitend als electorale en formatieactor wordt geframed.

Bevinding 2:

Tijdstempel: 08:47–13:22

Ontbrekend perspectief/feit: Economische haalbaarheidsanalyse van coalitievorming.

Relevantie: Coalitieakkoorden hebben directe budgettaire gevolgen; zonder economische duiding is de formatieanalyse onvolledig.

Effect

De kijker krijgt uitsluitend een politiek-strategisch beeld van de formatie, zonder inzicht in de inhoudelijke en financiële uitdagingen.

Bevinding 3:

Tijdstempel: 23:43–26:07

Ontbrekend perspectief/feit: Stem van mensen met een migratieachtergrond die op PVV of JA21 hebben gestemd.

Relevantie: Onderzoek toont aan dat een significante minderheid van kiezers met een migratieachtergrond op rechts-populistische partijen stemt; dit perspectief ontbreekt volledig.

Effect

Het beeld dat alle mensen met een migratieachtergrond tegen de PVV zijn, wordt impliciet bevestigd door de eenzijdige keuze van El Mouden als enige "burger"-stem.

Samenvatting: De uitzending is structureel onvolledig op drie cruciale punten: PVV-inhoud, economische duiding en diversiteit binnen de groep mensen met een migratieachtergrond. Dit leidt tot een systematisch vertekend totaalbeeld.

De verkiezingen van 2025 vinden plaats in een gepolariseerd politiek klimaat, waarbij de spanning tussen een rechts-populistisch blok (PVV, JA21, FvD) en een progressief-liberaal centrum (D66, GL-PvdA) centraal staat. D66 heeft een historisch resultaat behaald en claimt het politieke midden te vertegenwoordigen, terwijl GL-PvdA zetels verliest en intern in crisis verkeert. De formatie is complex omdat geen enkele combinatie van partijen eenvoudig een meerderheid kan vormen zonder ofwel D66 ofwel de PVV. De uitslag roept fundamentele vragen op over de toekomst van de sociaaldemocratie, de positie van rechts-populisme en de stabiliteit van het Nederlandse bestuur.

Relevante Perspectieven voor een Evenwichtige Uitzending

- Perspectief van PVV-kiezers: waarom stemden zij op de PVV en wat verwachten zij van de formatie?
- Inhoudelijke analyse van het D66-programma op migratie, klimaat en economie — zijn de beloften realistisch?

Voorzitter: Schläpfer, David - **Contact:** kontakt@SVFAB.ch - **Adres:** SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

- Perspectief van GL-PvdA-kiezers en -leden over het vertrek van Timmermans en de toekomst van de partij.
- Analyse van de winst van JA21: wat betekent dit voor het rechts-populistische blok?
- Perspectief van VVD-kiezers en -leden over de koerswijziging van de partij.
- Formatiedeskundige of staatsrechtelijk expert over de procedurele mogelijkheden en beperkingen.
- Economisch perspectief: wat betekenen de verkiezingsuitkomsten voor het begrotingsbeleid?
- Perspectief van mensen met een migratieachtergrond die op PVV of JA21 stemden.
- Internationaal perspectief: hoe kijken Europese partners naar de Nederlandse uitslag?
- Perspectief van lokale bestuurders (gemeenten, provincies) over de gevolgen van de uitslag voor decentraal beleid.

Toetsing: Werd elk perspectief behandeld?

[A] UITGELATEN

Tijdstempel: — — Citaat: — — Beoordeling: PVV-kiezers komen niet aan het woord; hun motivaties worden uitsluitend via academisch onderzoek (Rooduijn) besproken, zonder directe stem.

[B] AANGEDUID

Tijdstempel: 32:09–32:53 — Citaat: "hij heeft een apart project gelanceerd in de aanloop van de verkiezingen... hij zei: de traditionele manier van het aanpakken van migratie moeten we veranderen." — Beoordeling: D66-programma op migratie wordt slechts oppervlakkig aangestipt via een gastcommentaar, niet kritisch getoetst.

[C] AANGEDUID

Tijdstempel: 26:42–35:48 — Citaat: "de sociaaldemocratie komt op voor de mensen die het moeilijk hebben maar het is moeilijk om die erbij te houden." — Beoordeling: GL-PvdA-perspectief wordt behandeld via Van Boxtel (D66-gast), niet via een GL-PvdA-vertegenwoordiger.

[D] AANGEDUID

Tijdstempel: 29:46–31:14 — Citaat: "hij heeft zijn rug recht gehouden twee jaar geleden... realistische plannen op migratie." — Beoordeling: JA21-winst wordt behandeld maar primair via eigen vertegenwoordiger zonder kritische doorvraging.

[E] AANGEDUID

Tijdstempel: 21:17–22:13 — Citaat: "de gematigde VVD'ers zijn weggegaan en er zijn radicalere stemmers bijgekomen." — Beoordeling: VVD-perspectief wordt uitsluitend via academische analyse behandeld, geen VVD-vertegenwoordiger aan tafel.

[F] UITGELATEN

Tijdstempel: — — Citaat: — — Beoordeling: Geen staatsrechtelijk of formatiedeskundige aan het woord; formatieanalyse wordt overgelaten aan politieke duiders en partijgasten.

[G] UITGELATEN

Tijdstempel: — — Citaat: — — Beoordeling: Economische gevolgen van de uitslag komen volledig niet aan bod.

[H] GEDEELTELIJK BEHANDELD

Tijdstempel: 23:26–26:07 — Citaat: "Nederlanders met een migratieachtergrond kijken met interesse naar de ontwikkelingen bij de PVV." — Beoordeling: Alleen een D66-stemmende ondernemer met migratieachtergrond komt aan het woord; PVV- of JA21-stemmers met migratieachtergrond ontbreken.

[I] UITGELATEN

Tijdstempel: — — Citaat: — — Beoordeling: Internationaal perspectief volledig afwezig.

[J] AANGEDUID

Tijdstempel: 39:27–40:50 — Citaat: "ik ben drie en een half jaar gedeputeerde... we zijn toe aan een kabinet dat vier jaar blijft zitten." — Beoordeling: Lokaal bestuursperspectief wordt aangestipt via Mirjam Sterk (CDA-gedeputeerde), maar beperkt tot formatiepolitiek.

Motivering: De uitzending behandelt slechts drie van de tien relevante perspectieven substantieel, en twee daarvan slechts oppervlakkig. Cruciale perspectieven — PVV-kiezers, formatiedeskundigen, economische analyse en

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

internationaal perspectief — ontbreken volledig. De nadruk ligt overwegend op D66's overwinning en de interne crisis bij GL-PvdA, waardoor het bredere politieke landschap onderbelicht blijft.

Aandeel gedekte perspectieven

Geïnverteerd: oorspronkelijke waarde meet dekking (hoger = beter). Weergegeven als afwijking (hoger = grotere hiaten).

Softfacts — 6 kwalitatieve technieken

10. FRAMING (Kader stellen)

7/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Hoe wordt het thema fundamenteel ingekaderd?

Bevinding 1:

Tijdstempel: 00:36–00:40

Citaat	<i>"Maar tegelijkertijd is er een minstens zo groot rechts radicaal blok."</i>
Manipulatie	Het woord "maar" positioneert het rechts blok als tegenstelling en bedreiging ten opzichte van D66's overwinning. Het label "rechts radicaal blok" is een politiek geladen kwalificatie die als neutrale beschrijving wordt gepresenteerd.
Waarom problematisch	De kijker wordt in de openingszin geconditioneerd om het rechts blok als problematisch te zien, voordat enige inhoudelijke analyse heeft plaatsgevonden.

Bevinding 2:

Tijdstempel: 06:43–06:52

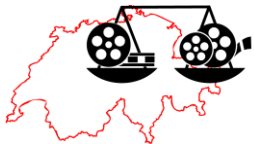
Citaat	<i>"Want het kon bijna niet mislukken. Er zat het meest rechtse kabinet ooit. Dan moet je als linkse oppositie een geweldige score kunnen halen. Die kwam er niet."</i>
Manipulatie	Het frame "het kon bijna niet mislukken" presenteert GL-PvdA's verlies als een persoonlijk falen, terwijl alternatieve verklaringen (bijv. D66's campagnestrategie, electorale volatiliteit) niet worden overwogen.
Waarom problematisch	Dit frame diskrediteert GL-PvdA zonder alternatieve verklaringen te bieden en versterkt het narratief van D66 als de "echte" winnaar van links.

Bevinding 3:

Tijdstempel: 51:26–51:28

Citaat	<i>"Maar dat is gedoemd om te mislukken."</i>
Manipulatie	Een PVV-formatie wordt als bij voorbaat mislukt gepresenteerd, zonder onderbouwing of tegenargument. Dit is een redactioneel oordeel dat als feitelijke analyse wordt gepresenteerd.
Waarom problematisch	De kijker krijgt geen ruimte om zelf te oordelen over de kansen van een PVV-formatie; het oordeel wordt als vaststaand gepresenteerd.

Samenvatting: De uitzending hanteert drie consistente frames: D66 als redder van het midden, GL-PvdA als gefaald links, en PVV als onvermijdelijk mislukkende formatieactor. Deze frames worden niet als interpretaties gepresenteerd maar als neutrale analyses.

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

11. WOORDKEUZE EN BEGRIPPEN

6/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Welke taal wordt gebruikt? Welke connotaties worden gecreëerd?

Bevinding 1:

Tijdstempel: 00:36

Citaat	"rechts radicaal blok"
Manipulatie	"Radicaal" heeft een negatieve connotatie (extremisme, onberekenbaarheid). Het label wordt toegepast op een blok dat PVV, JA21 en FvD omvat — partijen met sterk verschillende posities.
Waarom problematisch	Neutrale alternatief: "rechts-populistisch blok" of "rechts blok." Het gebruik van "radicaal" als openingslabel kleurt de rest van de uitzending.

Bevinding 2:

Tijdstempel: 07:20

Citaat	"Frans Timmermans had goud in handen maar het is niet verzilverd."
Manipulatie	De metafoor "goud in handen" impliceert dat Timmermans een zekere overwinning had die hij door eigen falen heeft laten liggen. Dit is een interpretatie, geen feit.
Waarom problematisch	Neutrale alternatief: "GL-PvdA had gunstige omstandigheden maar behaalde niet het verwachte resultaat." De metafoor personaliseert het verlies en diskrediteert Timmermans.

Bevinding 3:

Tijdstempel: 21:15

Citaat	"Je kunt spreken van een GroenLinkseficatie van GroenLinks PvdA."
Manipulatie	Het neologisme "GroenLinkseficatie" impliceert een negatief proces van radicalisering of versmalling. De term wordt door Rooduijn gebruikt als academische analyse maar heeft een duidelijke negatieve connotatie.
Waarom problematisch	Neutrale alternatief: "de achterban van GL-PvdA is meer gaan lijken op de traditionele GroenLinks-achterban." De neologistische term suggereert een problematische ontwikkeling.

Samenvatting: De woordkeuze in de uitzending is consistent negatief voor rechts-populistische partijen ("radicaal rechts blok") en voor GL-PvdA ("GroenLinkseficatie," "goud niet verzilverd"), terwijl D66 wordt beschreven in termen van "historische overwinning" en "topformaat."

12. MODERATIEGEDRAG

6/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Asymmetrieën in doorvragen, onderbrekingen, sympathiebetuigingen.

Methodisch beginsel: Vóór elke beoordeling wordt het uitlokkende gebeurtenis gedocumenteerd. Een interventie kan alleen als asymmetrisch worden beoordeeld als vergelijkbare uitlokkende gebeurtenissen bij andere gasten geen analoge interventie opleverden.

Bevinding 1:

Tijdstempel: 25:26–25:29

Uitlokkende gebeurtenis: El Mouden stelt dat Wilders persoonlijk verantwoordelijk is voor het gevoel van tweederangsburgerschap: "En dat heeft hij veroorzaakt."

Citaat (presentator)

[geen reactie — de uitspraak wordt niet bevraagd]

Vergelijking

Bij Buyt (JA21), 30:02–30:06, wordt wél doorggevraagd: "Hoe verklaart u het dat hij het zo goed heeft gedaan?" — een neutrale vraag, maar de Nanninga-uitspraak (10:38) wordt wél als kritisch punt ingebracht.

Asymmetrie: Aantoonbaar — de ongefundeerde claim van El Mouden over Wilders' persoonlijke verantwoordelijkheid wordt niet bevraagd, terwijl JA21 wél wordt geconfronteerd met een controversiële uitspraak van een partijlid.

Bevinding 2:

Tijdstempel: 43:10–43:21

Uitlokkende gebeurtenis: Van Boxtel (D66) kwalificeert het VVD-label "extreemlinkse" voor GL-PvdA als "flauwekul."

Citaat (presentator)

[geen reactie — de kwalificatie wordt niet bevraagd]

Vergelijking

Het label "radicaal rechts" voor PVV/JA21 (00:36, 22:24) wordt door geen enkele gast of duider als "flauwekul" gekwalificeerd, en de presentator vraagt daar niet naar.

Asymmetrie: Aantoonbaar — het afwijzen van een links label wordt geaccepteerd, terwijl het gebruik van een rechts label niet wordt betwist.

Bevinding 3:

Tijdstempel: 36:39–37:09

Uitlokkende gebeurtenis: Buyt (JA21) waarschuwt D66, VVD en CDA: "berg je dan voor de volgende verkiezingen."

Citaat (presentator)

"U waarschuwt u voor de laatste keer!" (lachend)

Vergelijking

Wanneer Van Boxtel (D66) stelt dat een PVV-formatie "gedoemd is te mislukken" (51:26), reageert de presentator niet met een vergelijkbare relativerende opmerking.

Asymmetrie: Aantoonbaar — de waarschuwing van de rechts-gast wordt met humor gerelativeerd, terwijl het negatieve oordeel van de links-gast over de PVV onbecommentarieerd blijft.

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Samenvatting: Het moderatiegedrag vertoont drie aantoonbare asymmetrieën: ongefundeerde claims van progressieve gasten worden niet bevestigd, het afwijzen van links labels wordt geaccepteerd terwijl rechts labels niet worden betwist, en de waarschuwing van de rechts-gast wordt met humor gerelativeerd terwijl het negatieve oordeel over de PVV onbecommentarieerd blijft.

13. VRAGEN-ASYMMETRIE

5/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Verschillend harde/zachte vragen aan verschillende personen.

Asymmetrie 1:

Aan Van Boxtel (D66), 26:21–26:23: "Had u dit voor mogelijk gehouden?" — zacht/uitnodigend

Aan Buyt (JA21), 30:02–30:06: "Hoe verklaart u het dat hij het zo goed heeft gedaan?" — neutraal

Vergelijking

Beide vragen zijn open en niet-confronterend. Echter: Van Boxtel wordt niet geconfronteerd met D66's programmatische inconsistenties op migratie, terwijl Buyt indirect wordt geconfronteerd met de Nanninga-uitspraak (10:38–10:45) via de duider.

Asymmetrie 2:

Aan Sterk (CDA), 28:19–28:23: "Wat voor gevoel overheerste er gisteren toen uitkomst kwam?" — zacht/emotioneel

Aan Buyt (JA21), 41:53–41:56: "Maar klimaat lijkt me ook niet een onderwerp dat dan makkelijk gaat?" — kritisch/sceptisch

Vergelijking

Sterk (CDA) krijgt een emotionele openingsvraag die ruimte biedt voor positieve antwoorden; Buyt (JA21) krijgt een sceptische vraag over de haalbaarheid van samenwerking met D66.

Samenvatting: De vragen aan D66- en CDA-gasten zijn overwegend zacht en uitnodigend, terwijl JA21 indirect wordt geconfronteerd met controversiële uitspraken en sceptische vragen over coalitiehaalbaarheid. De asymmetrie is niet extreem maar consistent.

14. FALSE BALANCE

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Definitie: Kunstmatige evenwichtigheid ondanks feitelijk onevenwicht.

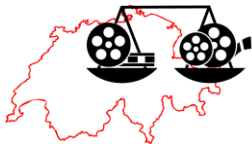
Bevinding 1:

Tijdstempel: 29:46–31:14 — Constructie: Ronald Buyt (JA21) wordt als "rechts" tegenwicht gepresenteerd tegenover Van Boxtel (D66), Sterk (CDA) en de academische analyse van Rooduijn.

Analyse

Buyt vertegenwoordigt JA21 (rechts), maar de tafelsamenstelling is 2:1 in het voordeel van centrum-links (Van Boxtel D66, Sterk CDA vs. Buyt JA21). De PVV — de grootste rechts-populistische partij — heeft geen vertegenwoordiger aan tafel. De suggestie van "evenwicht" door Buyt's aanwezigheid maskeert de structurele ondervetegenwoordiging van rechts.

Samenvatting: De aanwezigheid van één rechts-gast (Buyt/JA21) creëert een schijn van evenwicht, terwijl de PVV — de grootste partij — volledig afwezig is aan tafel. Dit is een klassiek geval van false balance.

15. AGENDA-SETTING

7/10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Definitie: Wat geldt als normaal/vanzelfsprekend? Wat komt niet op de agenda?

Bevinding 1:

Agenda-element: D66's overwinning als het centrale nieuws van de avond.

Tijdstempel: 00:21 — Bewijs: "Met een historische overwinning van D66."

Alternatieve agenda: De PVV blijft (mogelijk) de grootste partij; de winst van JA21 is eveneens historisch significant; de crisis bij GL-PvdA is een majeur politiek verhaal. Geen van deze verhalen krijgt vergelijkbare aandacht.

Bevinding 2:

Agenda-element: Formatie als D66-project.

Tijdstempel: 11:47–12:05 — Bewijs: "Wat gaat Jetten als eerste doen. Hij moeten Mark Rutte in zichzelf wakker maken."

Alternatieve agenda: De formatie is een collectief politiek proces waarbij de Kamervoorzitter een verkenners aanwijst; de framing als "Jettens project" is een redactionele keuze die D66's centrale rol als vanzelfsprekend presenteert.

Bevinding 3:

Agenda-element: Rechts-populisme als bedreiging voor stabiliteit.

Tijdstempel: 00:36–00:40, 51:26–51:28 — Bewijs: "rechts radicaal blok," "gedoemd om te mislukken."

Alternatieve agenda: Rechts-populisme als legitieme politieke stroming met een substantieel electoraal mandaat; de vraag waarom miljoenen Nederlanders op PVV, JA21 en FvD stemmen, komt niet op de agenda.

Samenvatting: De agenda wordt gedomineerd door drie vanzelfsprekende aannames: D66 als centrale politieke actor, de formatie als D66-project, en rechts-populisme als bedreiging. Alternatieve agenda's — PVV als legitieme formatieactor, economische duiding, internationaal perspectief — komen niet aan bod.

HOOFDSTUK 4 — TOTAALBEOORDELING

Overzicht Individuele Scores

Nr.	Criterium	Type	Score	Hoofdbevinding (1 zin)
1	Expertenkeuze	H	6	Rooduijn is solide (GROEN), maar Van Boxtel is een partijgast die als quasi-expert wordt gepresenteerd (GEEL).
2	Bronkeuze	H	5	Structureel eenzijdige bronkeuze: enige burgerstem is een D66-stemmer; twee geruchten zonder primaire bron.
3	Tijdsverdeling	H	7	D66 domineert met ca. 35% spreekijd; PVV krijgt minder dan 1% directe spreekijd.
4	Weglaten	H	7	PVV-inhoud, economische duiding en diversiteit binnen migrantengroep systematisch afwezig.
5	Cijfermanipulatie	H	3	Twee gevallen van onvolledige cijferpresentatie; geen actieve manipulatie.
6	Schuld door associatie	H	5	Drie gevallen van associatieve framing: JA21-Hamas, PVV-uitsluiting, "radicaal rechts"-label.
7	Timing	H	6	Consistente narratieve structuur: D66-winnaar (opening), emotioneel getuigenis (midden), PVV-mislukking (einde).
8	Selectieve Verontwaardiging	H	4	Twee aantoonbare asymmetrieën: Nanninga-uitspraak vs. progressieve controverses; labels-asymmetrie.
9	Volledigheid	H	7	Structureel onvolledig op PVV-inhoud, economische duiding en diversiteit burgerstemmen.
10	Framing	S	7	Drie consistente frames: D66-redder, GL-PvdA-gefaald, PVV-gedoemd — gepresenteerd als neutrale analyse.
11	Woordkeuze	S	6	"Radicaal rechts blok," "GroenLinkseficatie," "goud niet verzilverd" — consistent negatief voor niet-D66.
12	Moderatiegedrag	S	6	Drie aantoonbare asymmetrieën: ongefundeerde claims niet bevestigd, labels-asymmetrie, humor als relativering.
13	Vragen-asymmetrie	S	5	D66/CDA krijgen zachte vragen; JA21 wordt indirect geconfronteerd met controversiële uitspraken.
14	Schijnbalans	S	4	Buyt (JA21) als schijn-tegenwicht maskeert afwezigheid van PVV aan tafel.
15	Agenda-Setting	S	7	Drie vanzelfsprekende aannames: D66 centraal, formatie als D66-project, rechts-populisme als bedreiging.

Resultaten

- HARDFACTS-SCORE (gemiddelde criteria 1-9): 5,6 / 10
- SOFTFACTS-SCORE (gemiddelde criteria 10-15): 5,8 / 10

- TOTAALSCORE (gemiddelde alle 15 criteria): 5,7 / 10

Dominante Technieken

- 1. Framing (Score 7):** De uitzending hanteert drie consistente frames — D66 als redder van het midden, GL-PvdA als gefaald links, PVV als onvermijdelijk mislukkende formatieactor — die worden gepresenteerd als neutrale analyses. Deze frames worden in de openingszin gevestigd en door de gehele uitzending bevestigd via woordkeuze, gastselectie en moderatiegedrag.
- 2. Tijdsverdeling (Score 7):** D66 domineert de uitzending met circa 35% van de totale spreektijd, inclusief een uitgebreid historisch portret van. De PVV — als (voormalig) grootste partij — krijgt minder dan 1% directe spreektijd, wat een structurele schending is van het evenwichtigheidsbeginsel van de Mediawet.
- 3. Agenda-Setting (Score 7):** De agenda wordt gedomineerd door drie vanzelfsprekende aannames die niet als redactionele keuzes worden gepresenteerd: D66 als centrale politieke actor, de formatie als D66-project, en rechts-populisme als bedreiging voor stabiliteit. Alternatieve agenda's — PVV als legitieme formatieactor, economische duiding, internationaal perspectief — komen niet aan bod.

Kernboodschappen van de Uitzending

****BOODSCHAP 1 (INHOUDELIJK):** ** "D66 is de legitieme leider van een nieuw politiek midden dat Nederland kan redden van instabiliteit."

Techniek: Framing + tijdsverdeling + agenda-setting — Bewijzen: 00:21, 11:47–12:05, 13:22–14:16

****BOODSCHAP 2 (PERSOONLIJK):** ** "Rob Jetten is de politieke leider die Nederland nodig heeft — capabel, verbindend en moedig."

Techniek: Woordkeuze + gastselectie (Van Boxtel als lofzanger) + historisch portret — Bewijzen: 26:28–26:36, 34:34–38:54, 51:49–52:08

****BOODSCHAP 3 (MAATSCHAPPELIJK):** ** "Het rechts-populistische blok is een bedreiging voor stabiliteit en voor mensen met een migratieachtergrond."

Techniek: Guilt by association + framing + selectieve burgerstem (El Mouden) — Bewijzen: 00:36–00:40, 23:43–26:07, 51:26–51:28

Motivering: De uitzending scoort 5,7/10 op basis van 15 criteria, wat duidt op duidelijke eenzijdigheid. De structurele dominantie van D66 (35% spreektijd, historisch portret, lofprijzingen van gasten), gecombineerd met de vrijwel volledige afwezigheid van PVV-inhoud en de consistente negatieve framing van rechts-populisme, vormt een patroon dat de grenzen van evenwichtige berichtgeving overschrijdt. De uitzending voldoet niet aan de pluriformiteitseis van Mediawet Art. 2.1 voor zover het de behandeling van de PVV en rechts-populistische partijen betreft. De afwezigheid van een PVV-vertegenwoordiger aan tafel, gecombineerd met het redactionele oordeel dat een PVV-formatie "gedoemd is te mislukken," is bijzonder problematisch voor een publieke omroep die wettelijk verplicht is tot onafhankelijke berichtgeving.

CONCLUSIE

De Nieuwsuur-verkiezingsuitzending van de dag na de verkiezingen vertoont een structureel patroon van eenzijdigheid ten gunste van D66 en ten nadele van rechts-populistische partijen, met name de PVV. De combinatie van disproportionele spreektijd voor D66 (ca. 35%), een uitgebreid historisch portret, lofprijzingen van een partijgast die als quasi-expert wordt gepresenteerd, en de vrijwel volledige afwezigheid van PVV-inhoud en -vertegenwoordiging aan tafel, vormt een patroon dat niet kan worden verklaard door nieuwswaarde alleen. Het redactionele oordeel dat een PVV-formatie "gedoemd is te mislukken" (51:26), gepresenteerd als feitelijke analyse zonder onderbouwing of tegenargument, is een bijzonder ernstige schending van het onafhankelijkheidsbeginsel. De uitzending voldoet niet aan de eisen van pluriformiteit en evenwichtigheid zoals vereist door Mediawet Art. 2.1, met name wat betreft de behandeling van de PVV en de eenzijdige gastselectie. Een totaalscore van 5,7/10 plaatst de uitzending in de categorie "duidelijke eenzijdigheid," wat bij structurele herhaling aanleiding kan geven tot een formele klacht bij het Commissariaat voor de Media.

TOTAAL EVALUATIE VAN DE 15 CRITERIA

Individuele scores — Alle 15 criteria

Nr.	Criterium	Score	Classificatie
1	EXPERTENKEUZE	6	●●●
2	BRONKEUZE	5	●●●
3	TIJDSVERDELING	7	●●●●
4	WEGLATEN (Selectieve Omissie)	7	●●●●
5	CIJFERMANIPULATIE	3	●●
6	GUILT BY ASSOCIATION (Contactschuld)	5	●●●
7	TIMING	6	●●●
8	SELECTIEVE VERONTWAARDIGING	4	●●
9	VOLLEDIGHEID (Selectieve Omissie — Totaalbeeld)	7	●●●●
10	FRAMING (Kader stellen)	7	●●●●
11	WOORDKEUZE EN BEGRIPPEN	6	●●●
12	MODERATIEGEDRAG	6	●●●
13	VRAGEN-ASYMMETRIE	5	●●●
14	FALSE BALANCE	4	●●
15	AGENDA-SETTING	7	●●●●

HARDFACTS-SCORE (1-8)

5.6/10

Aanzienlijke onevenwichtigheid

SOFTFACTS-SCORE (9-14)

5.8/10

Aanzienlijke onevenwichtigheid

TOTAALSCORE

5.7/10

Aanzienlijke onevenwichtigheid

Gemiddelde van Hardfacts en Softfacts

SLEUTEL — Betekenis van de scores

Individuele scores per criterium (0–10)

0	Geen bevinding	Geen relevante afwijking vastgesteld.
1–2	Zwakke bevinding	Lichte afwijking zonder wezenlijke aantasting van de evenwichtigheid.
3–4	Lichte tot matige bevinding	Herkenbare tendens; geringe tot matige impact.
5	Matige bevinding met impact	Relevante onevenwichtigheid die het meningsvormingspotentieel van het publiek beïnvloedt.
6	Aanzienlijke bevinding (drempel)	Scores vanaf 6 worden aangemerkt als 'aanzienlijke bevindingen'.
7	Aanzienlijke bevinding	Duidelijke, goed gedocumenteerde onevenwichtigheid met duidelijke impact.
8–9	Ernstige bevinding	Uitgesproken onevenwichtigheid; meerdere gedocumenteerde individuele bevindingen in dit criterium.
10	Maximale ernst	Systematische, doorgaande onevenwichtigheid in dit criterium.

Geaggregeerde afwijkingsindex — Interpretatiebereiken

0.0 – 2.5	Onopvallend	Geen wezenlijke patronen waarneembaar; uitzending voldoet aan het evenwichtigheidsgebod.
2.6 – 4.0	Lichte onevenwichtigheid	Geïsoleerde afwijkingen; statistisch zichtbaar, maar binnen tolerantiebereik.
4.1 – 6.0	Aanzienlijke onevenwichtigheid	Meerdere aanzienlijke bevindingen; relevante aantasting van perspectiefverscheidenheid.
6.1 – 8.0	Ernstige afwijking van het evenwichtigheidsgebod. Hoge mate van afwijking	Uitgesproken patronen over uitzendingen heen; hoge impact.
8.1 – 10	Fundamentele systemische eenzijdigheid. Zeer hoge mate van bias	Maximale ernst over bijna alle criteria; systematisch eenzijdige berichtgeving.

Partijpolitieke bias (-5 tot +5)

-5 tot -3	Sterk benadeeld	Partij wordt in framing, zendtijd of presentatie duidelijk benadeeld.
-2 tot -1	Licht benadeeld	Herkenbaar maar gering nadeel.
0	Neutraal	Geen waarneembare bevoordeling of benadeling.
+1 tot +2	Licht bevoordeeld	Herkenbare maar geringe bevoordeling.
+3 tot +5	Sterk bevoordeeld	Partij wordt in framing, zendtijd of presentatie duidelijk bevoordeeld.

HOOFDSTUK 5 — JURIDISCHE KWALIFICATIE (Mediawet Art. 2.1)

Beoordeling op grond van Mediawet Art. 2.1

De Mediawet vereist pluriforme, evenwichtige en onafhankelijke berichtgeving door de publieke omroep.

Schending 1:

Norm: Mediawet Art. 2.1 — Pluriformiteit

Feitelijke omstandigheid: De PVV — als (voormalig) grootste partij van Nederland — heeft geen vertegenwoordiger aan tafel en krijgt minder dan 1% directe spreektijd, terwijl D66 ca. 35% van de uitzending domineert.

Bewijs: Tijdstempel 00:21–52:14 — gehele uitzending; specifiek: 01:02–01:09 (PVV als verliezer), 51:26–51:28 ("gedoemd om te mislukken").

Beoordeling: De disproportionele spreektijdverdeling en de afwezigheid van een PVV-vertegenwoordiger aan tafel schenden het pluriformiteitsbeginsel. Pluriformiteit vereist dat het totale aanbod een breed spectrum van politieke opvattingen weerspiegelt; een uitzending die de grootste partij van Nederland vrijwel volledig negeert, voldoet hier niet aan.

Schending 2:

Norm: Mediawet Art. 2.1 — Evenwichtigheid

Feitelijke omstandigheid: De gastenselectie is structureel onevenwichtig: twee centrum-linkse gasten (Van Boxtel/D66, Sterk/CDA), één rechts-gast (Buyt/JA21), geen PVV-vertegenwoordiger. Van Boxtel wordt gepresenteerd als "oud-minister" zonder expliciete vermelding van zijn D66-achtergrond.

Bewijs: Tijdstempel 26:18 — "Roger Van Boxtel van D66, oud-minister" — de D66-affiliatie wordt pas na de introductie duidelijk.

Beoordeling: De presentatie van een partijgast als quasi-onafhankelijke expert, gecombineerd met de structureel onevenwichtige tafelsamenstelling, schendt het evenwichtigheidsbeginsel.

Schending 3:

Norm: Mediawet Art. 2.1 — Onafhankelijkheid

Feitelijke omstandigheid: Het redactionele oordeel dat een PVV-formatie "gedoemd is te mislukken" (51:26) wordt als feitelijke analyse gepresenteerd zonder onderbouwing, bronvermelding of tegenargument.

Bewijs: Tijdstempel 51:26–51:28 — Citaat: "Maar dat is gedoemd om te mislukken."

Beoordeling: Een publieke omroep die een politiek oordeel over de formatiekansen van een specifieke partij presenteert als vaststaand feit, zonder hoor en wederhoor, handelt niet onafhankelijk in de zin van Mediawet Art. 2.1.

Totaalbeoordeling Mediawet Art. 2.1

De uitzending vertoont drie aantoonbare schendingen van Mediawet Art. 2.1: een pluriformiteitsschending door de disproportionele ondervetegenwoordiging van de PVV, een evenwichtigheidsschending door de onevenwichtige tafelsamenstelling en de presentatie van een partijgast als quasi-expert, en een onafhankelijkheidsschending door het presenteren van een politiek oordeel als feitelijke analyse. Het is van belang te benadrukken dat Mediawet Art. 2.1 pluriformiteit vereist over het totale aanbod van de publieke omroep, niet per uitzending; een enkele uitzending kan echter als indicatief bewijs dienen voor een structureel patroon. Bij structurele herhaling van dit patroon in Nieuwsuur-uitzendingen zou een formele klacht bij het Commissariaat voor de Media gegrond kunnen zijn. De bevindingen zijn gebaseerd op aantoonbare, tijdgestempelde feiten uit het transcript en zijn daarmee geschikt als onderbouwing in een formele klachtprocedure.

BRONNEN-DIEPTECHECK (Verplicht voor alle geciteerde vakinstanties / NGO's / adviesinstanties)

1. Matthijs Rooduijn — Politicoloog UvA

1. FINANCIERING: Universiteit van Amsterdam — publiek gefinancierd via OCW/NWO. Geen commerciële belangen.

Voorzitter: Schläpfer, David - **Contact:** kontakt@SVFAB.ch - **Adres:** SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

2. MANDAAT: Kiezersonderzoek en populisme-onderzoek — volledig compatibel met neutrale electorale analyse.

3. BELANGENCONFLICT: Geen institutioneel belang bij een specifieke uitkomst. Academische reputatiebelangen zijn beperkt en niet partijgebonden.

4. GELOOFWAARDIGHEIDSMATRIX:

- D1 Belangenconflict: +1
- D2 Persoonlijk risico: +1
- D3 Vakbekwaamheid: +2
- D4 Consistentie: +1
- D5 Emotie vs. data: +2
- D6 Bronniveau: +1

• TOTAAL: +8 → BRONLICHT: GROEN

5. TEGENSTEM: Een onderzoeker die kiezersgedrag vanuit een economisch (i.p.v. cultureel) perspectief analyseert ontbreekt.

2. Roger van Boxtel — Oud-minister D66

1. FINANCIERING: Geen institutionele financiering; oud-politicus.

2. MANDAAT: D66-loyaliteit is niet compatibel met neutrale analyse van D66's prestaties of formatiekansen.

3. BELANGENCONFLICT: Sterk institutioneel belang bij positieve D66-framing; partijloyaliteit als structurele factor.

4. GELOOFWAARDIGHEIDSMATRIX:

- D1 Belangenconflict: -2
- D2 Persoonlijk risico: 0
- D3 Vakbekwaamheid: +1
- D4 Consistentie: +1
- D5 Emotie vs. data: -1
- D6 Bronniveau: -1

• TOTAAL: -2 → BRONLICHT: GEEL

5. TEGENSTEM: Een oud-minister van VVD of CDA die een kritischer beeld van D66's formatiekansen zou schetsen, ontbreekt.

3. Rahma el Mouden — Ondernemer, D66-stemmer

1. FINANCIERING: Privé-ondernemer; geen institutionele financiering.

2. MANDAAT: Persoonlijk getuigenis — geen mandaat voor representatieve uitspraken over "mensen met een migratieachtergrond."

3. BELANGENCONFLICT: Persoonlijk belang bij anti-PVV-framing als D66-stemmer; haar uitspraken worden gepresenteerd als representatief voor een bredere groep.

4. GELOOFWAARDIGHEIDSMATRIX:

- D1 Belangenconflict: -2
- D2 Persoonlijk risico: +1 (persoonlijk getuigenis)
- D3 Vakbekwaamheid: -1 (geen expertise op politiek/sociaal terrein)
- D4 Consistentie: 0 (onbekend)
- D5 Emotie vs. data: -2 (sterk emotioneel, geen data)
- D6 Bronniveau: -1 (persoonlijke mening)

• TOTAAL: -5 → BRONLICHT: ROOD

5. TEGENSTEM: Een ondernemer met migratieachtergrond die op PVV of JA21 heeft gestemd ontbreekt volledig.

BELANGRIJK: "Aanerkend" is geen inhoudelijke kwalificatie. Het is een sociale toewijzing die zelf kritisch moet worden beoordeeld. Van Boxtel wordt impliciet als "aanerkend" politiek commentator gepresenteerd door zijn introductie als "oud-minister," terwijl zijn D66-partijbinding zijn geloofwaardigheid als neutrale bron structureel beperkt. El Mouden wordt impliciet gepresenteerd als representatief voor "Nederlanders met een migratieachtergrond," terwijl haar bronlicht ROOD is vanwege sterke emotionalisering, ontbrekende data en een duidelijk persoonlijk belang.

Bronnenampel voor de deelnemers:

Bron	D1	D2	D3	D4	D5	D6	Total	Signaal
------	----	----	----	----	----	----	-------	---------

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Matthijs Rooduijn — Politicooloog UvA	+1	+1	+2	+1	+2	+1	+8	GROEN
Roger van Boxtel — Oud- minister D66	-2	0	+1	+1	-1	-1	-2	GEEL
Rahma el Mouden — Ondernemer, D66- stemmer	-2	+1	-1	0	-2	-1	-5	ROOD

Juridische en methodologische toelichting

Geen feitelijke vaststelling	De gepresenteerde resultaten vormen geen feitelijke vaststellingen over individuele personen, redacties of uitzendingen. Ze zijn het product van een gestandaardiseerde operationalisering, niet een vaststelling van individuele verantwoordelijkheid.
Geen juridisch oordeel	De geaggregeerde afwijkingsindex vervangt geen juridische beoordeling op grond van Mediawet 2008 Art. 2.1. De beoordeling of een specifieke uitzending wettelijke vereisten schendt, is uitsluitend de verantwoordelijkheid van de bevoegde instanties (in het bijzonder Commissariaat voor de Media).
Geen causaliteitsbewijs	Statistische correlaties mogen niet worden geïnterpreteerd als bewijs van causale verbanden of redactionele intenties. Afwijkingswaarden kunnen worden beïnvloed door onderwerpkeuze, nieuwsomgeving, politieke controversialiteit of formatlogica.
Geen oordeel over intentie	De analyse meet waarneembare structuurkenmerken van uitzendingen. Een score van 7 betekent dat een aanzienlijke onevenwichtigheid is vastgesteld — niet dat de redactie dit bedoelde. De methodologie doet geen uitspraken over motieven of strategische doelstellingen.
Heuristisch vergelijkingsinstrument	De index dient voor vergelijkende patroonherkenning over duizenden uitzendingen, niet voor precieze metrische meting van individuele bijdragen. Drempelwaarden dienen als heuristische oriëntatie, niet als scherpe juridische kwalificatie.

BIJLAGE 1: NATIONALE WETGEVING

Wettelijke basis Nederland — NPO

Wet

Mediawet 2008

Relevante artikelen

- Art. 2.1 (Publieke mediaopdracht): De publieke mediadienst voorziet in onafhankelijke, pluriforme, evenwichtige informatievoorziening van hoge journalistieke kwaliteit. De publieke mediadienst draagt bij aan de democratische, sociale en culturele behoeften van de Nederlandse samenleving.
- Art. 2.1 lid 2: De publieke mediadienst weerspiegelt de maatschappelijke diversiteit van Nederland.
- Art. 2.88: Redactionele onafhankelijkheid en journalistieke standaarden zijn gewaarborgd. De programma's worden gemaakt onder redactionele verantwoordelijkheid van de omroepverenigingen.

Kernverplichtingen

1. **Onafhankelijkheid:** Onafhankelijke informatievoorziening
2. **Pluriformiteit:** Pluriforme berichtgeving
3. **Evenwichtigheid:** Evenwichtige informatie van hoge journalistieke kwaliteit
4. **Maatschappelijke diversiteit:** Weerspiegeling van de Nederlandse samenleving

Toezichthouder

- Commissariaat voor de Media (CvdM): Mediatoezicht, naleving Mediawet
- NPO Ombudsman: Interne klachteninstantie

Klachtenprocedure

1. NPO Ombudsman
2. Commissariaat voor de Media
3. Rechtbank (bestuursrechter)

BIJLAGE 2: WETENSCHAPPELIJKE BRONNEN

Literatuur

- Bennett, W. L. (1990). Toward a theory of press-state relations in the United States. *Journal of Communication*, 40(2), 103–125.
- Berelson, B. (1952). *Content analysis in communication research*. Free Press.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58.
- fög – Forschungszentrum Öffentlichkeit und Gesellschaft (2024). *Jahrbuch Qualität der Medien 2024*. Schwabe.
- Gilardi, F., Alizadeh, M. & Kubli, M. (2023). ChatGPT outperforms crowd workers for text-annotation tasks. *PNAS*, 120(30).
- Iyengar, S. & Kinder, D. R. (1987). *News that matters: Television and American opinion*. University of Chicago Press.
- Jolly, S. et al. (2022). Chapel Hill Expert Survey trend file, 1999–2019. *Electoral Studies*, 75, 102420.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology* (2nd ed.). Sage.
- McCombs, M. E. & Shaw, D. L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176–187.
- Shoemaker, P. J. & Vos, T. P. (2009). *Gatekeeping theory*. Routledge.
- SVFAB (2026). *Methodenbericht v4.1: Zählbare Kriterien und Multi-Modell-Kreuzvalidierung*.
- Törnberg, P. (2023). ChatGPT-4 outperforms experts and crowd workers in annotating political Twitter messages. arXiv:2304.06588.

SVFAB Working Papers

- Schläpfer, D. (2026). Systematic AI-Assisted Analysis of Public Broadcaster Impartiality: A Scalable Methodological Framework for Measuring Structural Bias in Public Service Media. [SSRN 6688478](#)
- Schläpfer, D. (2026). Measuring Editorial Noise: A Retrospective Suppression Index for Public Broadcasting Content Analysis. [SSRN 6733280](#)
- Schläpfer, D. (2026). Source Traffic Light: A Six-Dimensional Credibility Framework for Systematic Source Assessment in Public Service Media. [SSRN 6733880](#)

David Schläpfer — ORCID: 0009-0000-5671-9266

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Evaluaties en lidmaatschap bij SVFAB

Op SVFAB.ch vindt u gedetailleerde evaluaties en kunt u ook analyses laten maken voor elke uitzending naar keuze (wordt apart gefactureerd).

Om de kwaliteit van ons werk te waarborgen, zijn wij afhankelijk van lidmaatschaps- en donateurbijdragen.

Contact en meer informatie:

www.SVFAB.ch | Kontakt@SVFAB.ch

Bankgegevens: PostFinance – POFICHBE

IBAN: CH32 0900 0000 1675 6251 1

Begunstigde: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

De volgende boeken zijn verkrijgbaar bij SVFAB

Bestellingen via www.svfab.ch of kontakt@svfab.ch

Onevenwichtige berichtgeving is het antwoord op het halveringsinitiatief in Zwitserland: hier worden de manipulatietechnieken in detail uitgelegd, te beginnen bij de selectie van medewerkers en de bronselectie. Vervolgens worden 15 principes uitgelegd: weglating, framing, temporele framing, schuld door associatie, emotionalisering, contextverwijdering en nog veel meer, geïllustreerd met talrijke voorbeelden. Bovendien wordt zichtbaar waar wij zelf deze technieken toepassen – dat bevordert niet alleen inzicht maar ook empathie.

Optioneel wordt het boek geleverd met **speelkaarten**.

Ook verkrijgbaar als **luisterboek**.

Het interview is geen gesprek. Het is een podium – en iemand anders heeft het script geschreven.

Wie dat niet weet, levert materiaal. Goede citaten die verkeerd geknipt worden. Juiste uitspraken die in de verkeerde context belanden. Eerlijke antwoorden die als bekentenissen worden geframed.

Dit boek is geen mediakritiekboek. Het is een gereedschapskist – voor iedereen die een microfoon voor zich heeft en wil weten wat ze eraan kunnen doen. 7 hoofdstukken. 7 tools: Wat een interview werkelijk is. De 7 meest voorkomende valkuilen. De drie basisprincipes van soevereiniteit – verankeren, herkaderen, begrenzen. Voorbereiding in één uur. Lichaam en stem. Wat te doen als het misgaat. En wat telt na het interview.

Voor politici, activisten, ondernemers, klokkenluiders – voor iedereen die in de schijnwerpers staat en wil begrijpen hoe het spel werkt. Zodat ze stoppen met meespelen – en beginnen het te vormgeven. In A5-formaat. Direct. Ter voorbereiding, ter raadpleging, ter nabespreking en bij moeilijkheden

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Je denkt dat je de wereld ziet. In Wirklichkeit siehst du den Rahmen, den jemand um sie gelegt hat. Framing ist die älteste und eleganteste Manipulationstechnik der wereld ziet. Sie verändert nicht die Fakten – sie verändert, was wir aus den Fakten machen. Wie wir fühlen. Was wir glauben. Wie wir entscheiden. Und sie funktioniert – weil wir alle mitmachen. Täglich. Unbewusst. Auch du. Dieses Buch ist kein trockenes Lehrbuch. Es ist ein Übungsbuch – spielerisch, direkt, voller Beispiele aus dem echten Leben. Du lernst nicht nur, wie andere dich framen. Du lernst, wie du selbst framest – und wie du es bewusst und fair einsetzen kannst.

Want wie framing begrijpt, ziet de wereld helderder. Hoort nieuws anders. Voert gesprekken zelfverzekerder. En laat zich niet meer zo makkelijk een kader opdringen dat iemand anders heeft gekozen. Met vele oefeningen en concrete voorbeelden uit politiek, media en het dagelijks leven – en af en toe een glimlach.

Framing met stijl. Omdat het kader alles verandert.